

Jordi Gual

PROFESSOR D'ECONOMIA A L'IESE

“Comprar petroli i gas a Rússia no és finançar la guerra de Putin”

CÈLIA ATSET

ÀLEX FONT MANTÉ
BARCELONA

L'any passat Jordi Gual (Lleida, 1957) va tornar a l'Iese i a la seva vocació, “el món del pensament”, després de quinze anys “al món de l'acció i l'empresa”, explica. Els va passar al grup La Caixa, on va acabar de president del banc fins que en va marxar després de la fusió amb Bankia, tot i que segueix ocupant alguns càrrecs en consells vinculats al grup. Ara es mostra molt preocupat per la inflació i creu que els bancs centrals han de ser molt agressius.

Espanya és dels països on la inflació és més elevada.

La nostra economia sempre ha estat indexada [moltes coses es revaloritzen en funció de l'IPC]. I podem entrar en una espiral entre preus i salaris amb aquesta indexació: salaris, pensions, contractes de lloguer i de tota mena... El risc és enorme i és el problema principal. Hem d'acordar com repartim aquesta càrrega.

Pactar qui es menja la inflació: si els salaris o els beneficis empresarials. És el famós pacte de rendes que defensa el Banc d'Espanya. Com es decideix el repartiment?

La part més difícil és la dels beneficis empresarials, perquè no estan regulats, excepte en algun sector. No és fàcil, però no pensem que subsidiant evitarem la pèrdua de poder adquisitiu... Així només engreixarem el dèficit públic. És comprensible que els polítics vulguin amortir l'impacte en les famílies, però potser s'haurien de centrar en les més desfavorides, i no fer-ho *urbi et orbi*, que té un cost molt més alt.

Hi ha casos molt evidents: potser no cal rebaixar el preu de la benzina igual a un mileurista que al que té tres Ferraris. Però entremig la gamma de grisos és molt gran.

Tenim altres polítiques orientades a les persones amb rendes baixes. Es podrien utilitzar els mateixos índexs de referència per a aquest cas. A Itàlia, Draghi ha orientat els ajuts als més necessitats. A més, [en la benzina] estàs subsidiant un recurs que en realitat volem que cada cop se'n consumeixi menys. Perjudiquem la transició climàtica!

Quins altres problemes tenim?

La productivitat. Porto quasi 40 anys com a economista. Els 20 primers, l'economia catalana i l'espanyola es van reformar contínuament. Vam entrar al mercat comú i l'euro, i tot això va exigir molts canvis. Però des de llavors no n'hem fet més. Jo argumento que justament el fet d'estar a l'euro t'exigeix encara més canvis estructurals.

Des de l'arribada de l'euro veiem que la productivitat de les regions del sud d'Europa ha caigut, en general. ¿Hi ha alguna cosa en el disseny de la moneda única que expliqui aquest problema?

És complex. Perquè pots tenir l'efecte crisi de l'euro, que va perjudicar el sud, o pot ser que ens hàgim adormit. La zona euro va ser un pas addicional al mercat comú. I el procés de concentració geogràfica de les activitats s'ha accelerat. I la desindustrialització també. La unió financera i monetària provoca un pols de creixement i la desertització d'altres zones. El que li ha passat a una part del sud podria ser això. Però el ritme de canvi institucional s'ha aturat. Hi ha coses que estan igual que fa vint anys! Per exemple, el mercat laboral.

Però s'han fet canvis laborals: el del 2012 o aquest mateix any.

El 2012 es va tocar alguna cosa en els costos d'acomodament. I la recent reforma elimina el contracte d'obra i servei, essencialment. Són canvis marginals! Això no modificarà l'atur

“La reforma laboral del 2012 i la d'aquest any són canvis marginals. No modifiquen l'atur estructural”

“L'euro accentua l'aglomeració d'activitats econòmiques [en alguns territoris]”

“Estic d'acord que el BCE apugi els tipus d'interès ja al juny”

estructural que tenim. Però no és només això: justícia, administració, pensions, fiscalitat autonòmica, la disfunció de les autonomies, que tenen responsabilitats de despesa i no d'ingressos... Simplement, no ens posem d'acord en reformar-ho. Massa agents defensen l'*statu quo*.

Catalunya està en decadència?

Potser sí que no hem perdut PIB per càpita en nombres absoluts, però hem perdut posicions amb les regions europees similars de referència en els últims vint anys. Això es pot explicar de diverses maneres. No em mullo. La qüestió de la capitalitat i el sistema autonòmic està massa polititzada... i és molt difícil mesurar-ho. Però s'ha de recordar el que deia: amb l'euro s'accentua l'aglomeració de les activitats econòmiques [en alguns territoris].

I per què passa això?

Eliminar el tipus de canvi és un salt quàntic en llibertat de comerç i seguretat jurídica. A Espanya, amb la peseta, ja hi havia una aglomeració d'activitats molt forta: Barcelona, Madrid, el País Basc i poc més... Ara el mercat s'ha ampliat. I les tendències s'han accelerat més per les noves tecnologies i la caiguda dels costos del transport i la comunicació. Per això entrar a l'euro t'exigeix encara més per ser competitiu.

Tornant a la inflació. Què ha de fer ara el BCE? Hi ha veus que demanen pujades de tipus ja al juny.

Hi estic d'acord.

Als EUA i al Regne Unit ja han pujat tipus i l'economia ha caigut tot seguit. ¿Hi ha el risc que, segons com, recaiguem en una recessió?

La feina dels bancs centrals és molt difícil, però des dels 90, i sobretot el dels EUA, s'han orientat a rescatar les borses quan cauen. Després d'anys de polítiques no convencionals [com la compra de deute] va arribar el covid

i ara els problemes d'aprovisionament i la guerra d'Ucraïna. I tots els diners que han ficat al sistema durant anys pressionen els preus. Tothom [les empreses] està passant els augments de preus aigües avall, i s'està incorporant als contractes. El geni de la inflació ha sortit de la llàntia, i per tornar-lo a ficar dins... només hi ha una manera: apujar tipus.

La CE ja diu de deixar de comprar petroli i gas rus. ¿Això faria pujar la inflació encara més?

Comprar petroli i gas rus no és finançar la guerra de Putin. Ho fem perquè ho necessitem. Una altra cosa és que ens proposem durant un any, dos anys o cinc buscar altres fonts per substituir el gas rus. Però dir que estem finançant la guerra és un abús de la terminologia.

Com podràs fer-li mal a Rússia si segueixes comprant-n'hi tant?

Jali fem mal, amb [el bloqueig a] l'accés al sistema Swift... Rússia necessita accedir a tecnologia per operar els seus camps de petroli, i ja no pot. És una operació quirúrgica. Què passaria si fèssim un bloqueig total i la benzina augmentés un 20% o un 50% més? Què diria la gent? És molt fàcil dir que vols el bloqueig, però quan ho veus a la factura...

Acabem parlant del seu vessant personal. Quina valoració fa del seu pas pel món de l'empresa?

Molt content i agraït de l'oportunitat que em van donar La Caixa i Isidre Fainé. És una oportunitat que no hauria somiat mai.

¿El moment més difícil va ser el 2017 amb el conflicte polític?

Home... una situació de *bank run*... no sé com es diria això...

Fuga de dipòsits.

Bank run, a mi m'agrada l'expressió americana. Si tu estàs en un banc no hi ha res pitjor que un *bank run*. Però bé, de tot se'n aprèn, en aquesta vida. —